

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

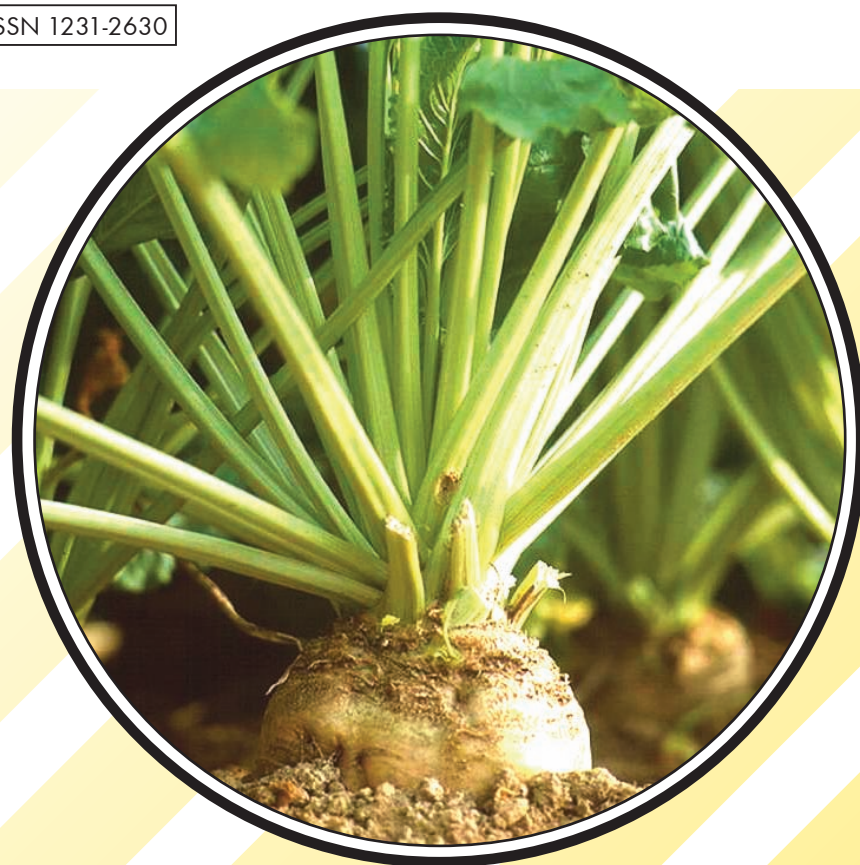
MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
38

RYNEK CUKRU

stan i perspektywy

ISSN 1231-2630

ANALIZY
RYNKOWE

CZERWIEC 2011

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *T. Chrościcki*
- II. Sytuacja na rynku światowym – *K. Hryszko*
- III. Produkcja buraków cukrowych – *P. Szajner*
- IV. Stan przemysłu cukrowniczego – *P. Szajner*
- V. Popyt i ceny detaliczne – *K. Hryszko*
- VI. Handel zagraniczny – *P. Szajner*
- VII. Interwencja na rynku cukru – *M. Mieczkowski*
- VIII. Inne środki słodzące – *P. Szajner*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, prof. nadzw. IERiGŻ-PIB, tel.: (22) 505-46-66

AUTORZY:

dr inż. Piotr Szajner
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-47-19

mgr inż. Krzysztof Hryszko
• IERiGŻ-PIB • Warszawa
Tel.: (22) 505-47-19

mgr inż. Martyn Mieczkowski
• ARR • Warszawa
Tel.: (22) 661-70-17

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 21.06.2011 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adameczyk, Tadeusz Chrościcki, Bogumiła Kasperowicz, Jan Małkowski, Jadwiga Seremak-Bulge, Iwona Szczepaniak,
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w czerwcu 2012 r.

Reforma systemu regulacji rynku cukru w UE wywarła duży wpływ na sytuację rynkową w Polsce oraz przyspieszyła procesy restrukturyzacyjne krajowego sektora cukrowniczego. Kwota produkcji cukru w Polsce wynosi 1405,6 tys. t i jest o ok. 13% mniejsza od zużycia krajowego. W konsekwencji znacząco zwiększył się udział importu w zapotrzebieniu rynku krajowego. Efektem procesów restrukturyzacyjnych było zmniejszenie potencjału produkcyjnego i przetwórczego sektora, ale wzrost koncentracji uprawy buraków cukrowych i produkcji cukru przyczynił się do poprawy ekonomicznej efektywności całego sektora. Bazę surowcową przemysłu cukrowniczego stanowi ok. 38 tys. plantatorów, tj. o 40% mniej niż przed rozpoczęciem reformy. W konsekwencji większego spadku liczby plantatorów niż powierzchni uprawy (35%) wystąpił istotny wzrost koncentracji produkcji. Liczba czynnych cukrowni w Polsce zmniejszyła się do 18, ale przy znacznym wzroście skali produkcji cukru na zakład i wydajności pracy.

W sezonie 2010/2011 powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniosła 192 tys. ha i była taka sama jak przed rokiem. Niekorzystne warunki pogodowe w okresie wegetacji i kampanii cukrowniczej spowodowały spadek plonów buraków do 509 dt/ha i pogorszenie się ich jakości, tj. niską zawartość cukru w korzeniach. Zbiory buraków cukrowych wyniosły 9,96 mln t i były o 8% mniejsze niż w sezonie poprzednim. Małe zbiory oraz słaba jakość buraków

cukrowych były głównym powodem spadku produkcji cukru do 1433 tys. t, tj. o 13% w porównaniu z sezonem 2009/2010.

W 2010 r. ceny skupu buraków cukrowych spadły do 113,8 zł/t, co spowodowało pogorszenie się dochodowości ich uprawy w porównaniu z innymi kierunkami produkcji rolnej. Powodem spadku cen był niekorzystny kurs euro przyjęty do przeliczania minimalnej ceny skupu na walutę krajową oraz mała zawartość cukru w dostarczonym surowcu. Płatności cukrowe wypłacane plantatorom tylko w niewielkim stopniu niwelowały spadek opłacalności uprawy.

Zużycie cukru w Polsce wykazuje niewielkie zmiany (ok. 1600 tys. t), ale istotnie zmienia się jego struktura. Systematycznie maleje bezpośrednie spożycie cukru w gospodarstwach domowych (ok. 670 tys. t), które w 2010 r. spadło do bardzo niskiego poziomu ok. 15,6 kg/osobę. Powodem spadku spożycia były zarówno postępujące zmiany modelu konsumpcji oraz wysokie ceny cukru w drugim półroczu 2010 r. Równocześnie wzrosła konsumpcja i eksport artykułów spożywczych zawierających cukier. W konsekwencji wzrosło zużycie cukru we wtórnym przetwórstwie żywności do 870 tys. t.

Spadek produkcji cukru i stabilny popyt na rynku wewnętrznym oraz rekordowo wysokie ceny na rynku światowym (600-800 USD/t) były głównymi czynnikami wzrostu cen

cukru w Polsce. Szczególnie duży wzrost cen wystąpił w pierwszym kwartale 2011 r., kiedy ceny zbytu wynosiły ok. 3 zł/kg, a w handlu detalicznym przekraczały 5 zł/kg. Wysokie ceny zbytu przyczyniły się do dalszej poprawy wyników finansowych polskiego przemysłu cukrowniczego.

W 2010 r. wystąpiło dodatnie saldo w handlu zagranicznym cukrem w wysokości 161 tys. t i 84,8 mln EUR. Powodem dobrych wyników w handlu zagranicznym była duża produkcja w sezonie 2009/2010 (1646 tys. t) i eksport cukru pozakwotowego. W 2011 r. w handlu zagranicznym wystąpi ujemne saldo obrotów na poziomie ok. 200 tys. t, a zdecyduje o tym mała produkcja w kampanii 2010/2011. W handlu zagranicznym słodyczami utrzymały się wzrostowe tendencje eksportu, a dodatkowo saldo osiągnęło 523,7 mln EUR.

W sezonie 2011/2012 powierzchnia uprawy buraków cukrowych w Polsce wynosi ok. 190 tys. ha. W warunkach średnich plonów na poziomie 540 dt/ha zbiory korzeni wyniosą ok. 10,3 mln t, co umożliwi produkcję cukru 1550-1600 tys. t. Produkcja będzie o 145-195 tys. t większa od kwoty produkcyjnej i zbliżona do popytu na rynku wewnętrznym. W rezultacie konieczny będzie eksport nadwyżek produkcyjnych i równoczesny import w celu zaspokojenia popytu na rynku wewnętrznym. Wzrost produkcji cukru w warunkach przewidywanego nie-

Tabela 1

Bilans cukru (tys. t)

Wyszczególnienie	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012 ^{a)}
Zapasy początkowe	10	5	2	5
Produkcja	1350	1646	1433	1580
Import	335	201	270	270
Zużycie krajowe	1610	1600	1590	1600
Eksport	80	250	110	200
Zapasy końcowe	5	2	5	55

^{a)} Prognoza IERiGŻ-PIB.

Źródło: Dane GUS, ARR, CAAC, obliczenia IERiGŻ-PIB.

wielkiego spadku cen światowych (do 500-600 USD/t) może spowodować spadek cen cukru na rynku krajowym w czwartym kwartale br. i w pierwszych miesiącach 2012 r.

Agencja Rynku Rolnego na rynku cukru stosuje następujące instrumenty WPR: kontrola obrotów handlu zagranicznego, nadzór rafinacji importowanego cukru surowego, monitoring

produkcji cukru, pobieranie opłat cukrowych, administrowanie przetwarzania cukru przemysłowego, działania związane z realizacją Krajowego Programu Restrukturyzacji.

SUMMARY

The reform of the European Union's sugar market regulation system has had a profound impact on the market situation in Poland and has accelerated the restructuring processes in the national sugar sector. The production quota in Poland amounts to 1405.6 thousand tonnes and is about 13% less than domestic consumption. As a result, the share of imports in supplying the domestic market has significantly increased. The result of the restructuring processes was the reduction of the production and processing potential of the sector, but the increase in the concentration of sugar beet cultivation and sugar production has contributed to improving the economic efficiency of the entire sector. The raw material base of the sugar industry accounts for about 38 thousand growers, i.e. 40% less than before the reform. As a consequence of a larger decrease in the number of growers than in cultivated areas (35%) there was a significant increase in the concentration of production. The number of active sugar factories in Poland fell to 18, but with a significant increase in the rate of sugar production per plant and workforce productivity.

In the 2010/2011 season, the sugar beet cultivated area reached 192 thousand ha and was the same as in the

previous year. Unfavourable weather conditions during the vegetation period, and a sugar campaign, resulted in the reduction of the yields of sugar beet to 509 dt/ha and a deterioration in their quality, i.e. a low sugar content in the roots. Sugar beet crops totalled 9.96 million tonnes and were 8% lower than in the previous season. A small crop and the poor quality of sugar beet were the main reasons behind the fall in sugar production to 1433 thousand tonnes, i.e. by 13% compared to the 2009/2010 season.

In 2010, the purchase price of sugar beet fell to PLN 113.8/tonne, which resulted in the deterioration of the profitability of its cultivation compared to other lines of agricultural production. The reason for the decline in prices was the unfavourable euro exchange rate adopted for converting the minimum purchase price into the national currency and the low sugar content in the supplied raw material. Payments for sugar beet paid to growers only slightly compensated for the deterioration in the profitability of its cultivation.

Sugar consumption in Poland has shown slight changes (about 1600 thousand tonnes), but its structure has sig-

nificantly changed. Direct sugar consumption has been steadily decreasing in households (about 670 thousand tonnes), which in 2010 fell to the very low level of about 15.6 kg/person. The reasons for the decrease in consumption were both the progressive changes in consumption patterns and the high prices of sugar in the second half of 2010. At the same time, the consumption and export of food products containing sugar has been increasing. Consequently, the consumption of sugar in the secondary processing of food has increased to 870 thousand tonnes.

The decrease in sugar production, the stable demand in the domestic market, and record high prices in the world market (USD 600-800/tonne) were the main factors in the growth in sugar prices in Poland. Particularly large price increases occurred in the first quarter of 2011, when selling prices were approximately PLN 3/kg, and in retail sales they exceeded PLN 5/kg. High selling prices have contributed to a further improvement in the financial performance of the Polish sugar industry.

In 2010, there was a positive balance of foreign trade in sugar in the amount of 161 thousand tonnes and

Table 1

Sugar balance (thousands of tonnes)

Specification	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012 ^{a)}
Initial stock	10	5	2	5
Production	1350	1646	1433	1580
Imports	335	201	270	270
National consumption	1610	1600	1590	1600
Exports	80	250	110	200
Final stock	5	2	5	55

^{a)} A forecast by the IAFE-NRI (the Institute of Agricultural and Food Economics- National Research Institute).

Source: Data from GUS (the Central Statistical Office), ARR (the Agricultural Market Agency), CAAC (the Analytical Centre of Customs Administration) and IAFE-NRI calculations.

EUR 84.8 million. The reason for the good results in foreign trade was the high production in the 2009/2010 season (1646 thousand tonnes) and the export of special sugar. In 2011, in foreign trade there will be a negative turnover balance equal to about 200 thousand tonnes, which will be determined by low production in the 2010/2011 campaign. In the foreign trade of sweets the growing export trends remained and the positive balance reached EUR 523.7 million.

In the 2011/2012 season, the sugar beet cultivation area in Poland is

about 190 thousand ha. Under the conditions of average yields of 540 dt/ha, root crops will amount to approximately 10.3 million tonnes, which will enable the production of sugar to rise from 1550 to 1600 thousand tonnes. Production will be 145-195 thousand tonnes higher than the production quota and close to the demand in the domestic market. As a result, it will be necessary to export production surplus and at the same time import to meet demands in the domestic market. The increase in sugar production under the conditions of the expected slight decline in world

prices (up to USD 500-600/ t) can cause a decline in sugar prices on the domestic market in the fourth quarter of this year and in the first months of 2012.

The Agricultural Market Agency for the sugar market uses the following instruments of the CAP: foreign trade control, the surveillance of imported raw sugar refining, the monitoring of sugar production, collecting sugar fees, the administering of industrial sugar processing, and activities related to the implementation of the National Restructuring Programme.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (34) • wrzesień 2011,
2. Rynek mleka (41) • wrzesień 2011,
3. Rynek pasz (30) • wrzesień 2011,
4. Rynek mięsa (41) • wrzesień 2011,
5. Rynek ryb (16) • październik 2011,
6. Rynek zbóż (41) • październik 2011,
7. Rynek ziemniaka (38) • październik 2011,
8. Rynek rzepaku (40) • październik 2011,
9. Rynek drobiu i jaj (40) • listopad 2011,
10. Rynek owoców i warzyw (39) • listopad 2011,
11. Popyt na żywność (13) • marzec 2012,
12. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (39) • marzec 2012,
13. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (35) • marzec 2012,
14. Rynek pasz (31) • kwiecień 2012.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wiernie odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (1 zeszyt) w 2011 roku wynosi 21 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: (22) 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>